

**Відповіді до завдань III етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії
у 2022-2023 навчальному році**

10 клас

Завдання I

Укажіть відмінне:

- революційних подій у Німеччині та Угорщині у 1918-1919 рр.

Відповідь:

Одним із завдань революції в Угорщині було проголошення незалежності Угорщини, розрив її союзу з Австрією.

Якщо у Німеччині революційні події осені 1918 року розпочалися з повстання військових моряків у місті Кілі, то в Угорщині революція розпочалася з демонстрації робітників у столиці.

У Німеччині на відміну від Угорщини, на початковому етапі революції склалося двовладдя, яке до певної міри нагадувало двовладдя в Росії навесні-влітку 1917 року.

На революційні події в Угорщині зовнішні чинники мали значно більший вплив, ніж у Німеччині.

Якщо революційні події в Німеччині в підсумку призвели до прийняття Конституції і утворення республіки, то в Угорщині після придушення революції 1919 року було відновлено монархію, яку, однак, очолив не монарх, а регент;

- воєнні дії на Східному та Західному фронтах Першої світової війни.

Відповідь:

На Західному фронті французькій та англійській арміям протистояла Німеччина, на Східному фронті – російські армії протистояли німецькі та австро-угорські війська.

Бойові дії на Західному фронті точилися протягом усієї війни, на Східному фронті припинилися наприкінці 1917 року після виходу Росії з війни.

На Західному фронті біля міста Іпр уперше було застосовано хімічну зброю масового ураження.

Перші танки було застосовано англійцями в битві на річці Соммі, у свою чергу німецька армія вперше застосувала вогнемети.

Результати бойових дій на Східному фронті суттєво вплинули на перебіг воєнних дій на Західному фронті. Наприклад, 1914 року наступ російської армії у Східній Пруссії завадив німцям захопити Париж. Активні бойові дії російської армії на Східному фронті 1916 року, наприклад Брусиловський прорив, урятували французьку армію від здачі Верденської фортеці.

На перебіг бойових дій на Східному фронті значно більше впливала нестача матеріальних ресурсів.

Завдання II

1. Установіть відповідність між твором і його автором:

1) «Про суспільну угоду, або Принципи політичного права»;	Жан-Жак Руссо;
2) «Кандид, або Оптимізм»;	Вольтер;
3) «Здоровий глузд»;	Томас Пейн;
4) «Про дух законів»;	Шарль Луї де Монтеск'є;

Відповідь: 1. Руссо; 2. Вольтер; 3. Томас Пейн; 4. Шарль Луї де Монтеск'є.

2. Установіть події у хронологічній послідовності, указавши дату та рік кожної: а) вступ у Першу світову війну США, б) Вовчухівська офензива, в) підписання пакту Бріана-Келлога, г) перший в історії Великої Британії загальний страйк, д) Всеукраїнський національний з'їзд у Києві.

Подія	Дата і рік
1) вступ у Першу світову війну США	6 квітня 1917 року
2) Всеукраїнський національний з'їзд у Києві	19 квітня 1917 року
3) Вовчухівська офензива – наступальна воєнна операція Української Галицької армії	у лютому (16-23) 1919 року під час польсько-української
4) перший в історії Великої Британії загальний страйк	4 травня 1926 року
5) підписання пакту Бріана-Келлога	27 серпня 1928 року в Парижі

3. Установіть відповідність між територіальними змінами (позначено цифрами) та назвою мирного договору (1918-1920 рр.), що їх фіксував (позначено буквами).

1) Включення частини Верхньої Сілезії до складу Польщі, перехід м. Данциг під управління Ліги Націй.

2) Передання Трансільванії Румунії, Воеводини та Хорватії – Королівству сербів, хорватів і словенців.

3) Включення Богемії, Моравії та Судетів до складу Чехословаччини, приєднання Буковини до Румунії.

4) Визнання британського протекторату над Єгиптом, а французького – над Марокко та Тунісом.

А) Брест-Литовський; Б) Севрський; В) Тріанонський;
Г) Сен-Жерменський; Д) Версальський.

Відповідь: 1 Д, 2 В, 3 Г, 4 Б.

4. Установіть послідовність домінування стилів в українському мистецтві:

А) Романтизм. Б) Бароко. В) Реалізм. Г) Модерн.

Відповідь: 1 Б, 2 А, 3 В, 4 Г.

Завдання IV

1. Заповніть пропуски.

19.10.1918 (дата) у Львові з представників українських парламентарів, духовництва та студентства утворюється Українська Національна Рада на чолі з Євгеном Петрушевичем, яка наступного дня оголошує про повстання на теренах Східної Галичини, Північної Буковини та Закарпаття єдиної української держави.

Завдяки рішучим діям сотника Українських січових стрільців Д. Витовського українські військові зуміли випередити поляків на два дні й успішно провести 1 листопада 1918 року збройне повстання, найбільш відоме як Листопадовий зрив або Листопадовий чин, захопивши основні стратегічні об'єкти міста: пошту, казарми, ратушу, залізничний вокзал.

Відразу після Листопадового зриву (1 листопада 1918 року) у Львові розпочалося польське повстання, зав'язалися бої. Поляки організовують власні військові сили у Львові, якими командував Чеслав Мончинський. ...

... Розуміючи, що сили дуже нерівні, й поодинці вистояти не вдасться, уряд ЗУНР направив делегацію до Наддніпрянської України для переговорів про взаємодопомогу. Перемовини завершили підписанням 01.12.1918 року в м. Фастові Передвступного договору між УНР і ЗУНР. Урочисте проголошення об'єднання двох частин України – УНР і ЗУНР відбулося 22.01.1919 на Софіївському майдані в Києві.

2. Про кого йдеться?

А) український перекладач, письменник, видавець, педагог, громадський діяч ліберального напрямку. Літературні псевдоніми О. Верниволя, Ф. Горовенко, В. Буркун, Перебендя, О. Хуторянин та інші. Професійний адвокат, педагог, журналіст. Автор слів пісні «Молитва за Україну», перекладу «Щоденника» Т.Г. Шевченка. Олександр Кониський

Б) Григорій Костюк «Зустрічі і прощання»: «Коли ж стало питання про ректора першого державного українського університету в Кам'янці на Поділлі, то вибір упав тільки на молодого професора. Кам'янецький державний український університет за його керівництвом став справжнім першим великим розсадником української науки» Іван Огієнко

В) Педагог і державний діяч, літературознавець і перекладач, перший міністр освіти України, завдяки якому розпочалася українізація шкіл, відкрито Український народний університет, Педагогічну академію та Академію мистецтв – загинув 1918 року за невідомих обставин. Іван Стешенко

Завдання V

Вас запросили взяти участь в обговоренні питання «Гетьман П. Скоропадський: продовження козацьких традицій чи новизна під старою назвою?»

Викладіть вашу позицію щодо означеного питання у вигляді тез.

Відповідь:

1. Роль П. Скоропадського в організації українського козацтва у 1918 році.

2. Гетьман особисто приділяв велику увагу проведенню козацької реформи і намагався надати їй законодавчого оформлення.

3. Козацтво розглядалось як потенційна військова сила. Гетьман відводив йому значне місце в державній політиці, розглядаючи Гетьманат як наслідування державних традицій II половини XVII-I половини XVIII століть.

4. З метою впровадження планів гетьмана, 2 червня 1918 року був оприлюднений «Відручний лист Гетьмана України про ліквідацію приватних і вільнокозацьких організацій і створення Козацької Ради», в якому він наказує «прийняти всі заходи до того, аби козаччина, у яку вйде цвіт української людности, стала дійсно провідником національної ідеї і великим кадром будучої Української Козацької Армії»

5. У липні 1918 року було видано також «Статут українських козаків», проект якого підготував генеральний писар гетьмана військовий старшина І. Полтавець-Остриця. Цей документ складався з трьох частин. В першій були сформульовані національно-державні принципи козацького руху в Україні, другу складав «Статут Організації Козацьких Громад» і третя мала назву «Як заснувати козацьку просвіту». Відтепер всім «вільним козакам» належало «іменуватись просто козаками». На майбутнє гетьман бачив видати додаткову грамоту для більш чіткого визначення правового статусу козацтва в державі.

6. 16 жовтня 1918 – гетьман Павло Скоропадський затвердив ухвалений Радою міністрів Української Держави закон про відновлення українського козацтва та видав відповідний універсал. Українське козацтво очолював особисто гетьман.

7. Відродження козацтва мало насамперед вилитися у формування козацьких військових частин. Проте, незважаючи на енергійні зусилля П. Скоропадського, цей процес йшов повільно. Спроба законодавчим шляхом створити замкнену привілейовану національно-соціальну верству і надати їй форму військової організації, відданої особисто гетьманові, не вдалася.

8. Однак, у подальшому формуванню козацьких частин завадила зміна воєнно-політичної ситуації в Українській Державі.

Отже, підбиваючи підсумки, слід зазначити, що на відміну від цілей уряду УНР, в Українській Державі козацтву надавалась роль не тільки помічника «державної варти». Взагалі у справі поновлення козацтва гетьман бажав досягти дві головні мети: по-перше, створити заможну верству середніх землевласників, яка б мала сильні історичні та культурні традиції; по-друге, мати з часом надійне військо, яке б не піддавалося більшовицькій агітації, а, по-третє, гетьман сподівався повернути на свій бік інші козацькі землі: Кубань і Донеччину.